

Česká školní inspekce

Královéhradecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Jaroměř – Josefov, Vodárenská 370, okres Náchod

Adresa: Vodárenská 370, 551 02 Jaroměř - Josefov

Identifikátor školy: 600 094 014

Termín konání inspekce: 13. – 17. prosinec 2004

Čj.:	09-1512/04-5213
Signatura:	ki3cy104

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Jaroměř – Josefov, Vodárenská 370, okres Náchod je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou, jejím zřizovatelem je město Jaroměř se sídlem náměstí ČSA 16, 551 33 Jaroměř. Je úplnou základní školou, která poskytuje vzdělání žákům 1. až 9. ročníku. Škola sdružuje základní školu s kapacitou 650 žáků a školní družinu při základní škole s kapacitou 100 žáků.

V době inspekční činnosti se v jednadvaceti třídách základní školy, z toho v jedenácti na prvním stupni, učili 503 žáci podle vzdělávacího programu Základní škola č. j.16 847/96-2. Do základní školy dojíždí 80 % žáků z okolních obcí Jasenná, Rasošky, Nový Ples, Starý Ples, Vlkov, Šestajovice a ze sídliště Jaroměř - Zavadila. Vzhledem k blízkosti azylového domu pro cizince škola spolupracuje s Integrovaným střediskem ministerstva vnitra. V současné době navštěvuje školu 24 žáků ze zahraničí.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti na prvním stupni základní školy v předmětech český jazyk, německý jazyk, matematika, vlastivěda, přírodověda, prvouka, hudební výchova, tělesná výchova a na druhém stupni v předmětech český jazyk, matematika, chemie, fyzika, dějepis, zeměpis, výtvarná výchova, rodinná výchova a občanská výchova, vzhledem ke schváleným dokumentům, ve školním roce 2004/2005 v době konání inspekce,
- materiálně - technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole ve výše uvedených předmětech, vzhledem ke schváleným dokumentům, ve školním roce 2004/2005 v době konání inspekce,
- průběhu a výsledků vzdělávání ve výše uvedených předmětech, ve školním roce 2004/2005 v době konání inspekce,
- dodržování učebních plánů a osnov ve výše uvedených předmětech na prvním stupni v uzavřeném pětiletém či kratším cyklu (ve školních letech 1999/2000 – 2003/2004) a na druhém stupni v uzavřeném čtyřletém či kratším cyklu (ve školních letech 2000/2001 – 2003/2004) a dodržování těchto učebních dokumentů ve školním roce 2004/2005 v době konání inspekce

V rámci inspekční činnosti byla realizována tematická inspekce - Výchova a vzdělávání k lidským právům a toleranci.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Ve školním roce 2004/2005 v době inspekční činnosti učilo v základní škole celkem dvacet devět učitelů. V souvislosti se zaměřením inspekční činnosti byly hospitace realizovány v hodinách vedených dvaceti sedmi učiteli. Z tohoto počtu dvacet pět učitelů splňuje

podmínky odborné a pedagogické způsobilosti (dále OPZ) pro výuku na prvním, nebo druhém stupni základní školy. Dvě učitelky tyto podmínky nesplňují – jedna získala vysokoškolské vzdělání v oblasti pedagogických věd, ale zaměřené na výchovu mimo vyučování a učí na celý pracovní úvazek na druhém stupni školy, druhá učitelka absolvovala střední odbornou školu zaměřenou na přípravu vychovatelů, a tudíž splňuje podmínky OPZ pro činnost ve školní družině, nikoliv pro výuku (učí celkem osm hodin týdně na prvním i druhém stupni). Ředitel školy a výchovná poradkyně splňují všechny požadavky pro výkon těchto funkcí.

V pedagogickém sboru je zastoupeno více učitelů s OPZ pro výuku na druhém stupni, a tak dvě učitelky s touto kvalifikací učí na celý pracovní úvazek, nebo jeho převažující část na prvním stupni, tudíž bez OPZ. Jedná se o výuku ve třídách III.B a V.A.

Ředitel školy při sestavování učebního plánu zohlednil OPZ učitelů i jejich aprobaci, takže výuku převažující části sledovaných předmětů zajišťovali pedagogové s odpovídající kvalifikací. Kromě výše uvedené výuky jsou učitelé bez OPZ vedeny ještě tyto vyučovací hodiny: tělesná výchova dívek ve spojených šestých třídách, výtvarná výchova v VII.C a volitelný předmět administrativa v VII.A, B, C (vyučující mají OPZ pro výuku na prvním stupni), dále anglický jazyk ve IV.A a německý jazyk v V.C (vyučující mají OPZ pro výuku na druhém stupni).

Ředitel školy vypracoval Organizační řád školy s přesně danými vazbami přímého řízení. V obecné rovině jsou zde vymezeny povinnosti vedení školy a ostatních pracovníků školy. Mimo to jsou podrobně rozpracovány pracovní náplně pro učitele a pro třídní učitele. Vnitřní řád školy vymezuje organizaci vyučování, práva a povinnosti vyučujících i žáků. S těmito dokumenty byli všichni pracovníci školy i žáci seznámeni.

Přenos informací ve škole probíhá obvyklými způsoby. Důležité informace z porad vedení školy učitelé získávají na pravidelných jednáních pedagogické rady, na provozních poradách a při schůzkách předmětových komisí. Písemné materiály jsou zaměstnancům k dispozici na nástěnce a mnoho informací je předáváno osobně. Hojně je využíván školní rozhlas.

Nejdůležitějším poradním orgánem ředitele školy je pedagogická rada, která se schází pravidelně dle celoročního plánu školy. Velice kvalitně ve škole pracují předmětové komise, které na prvním stupni spolupracují ve dvou po sobě jdoucích ročnících, pátý ročník je samostatně. Na druhém stupni jsou tyto komise rozděleny po jednotlivých předmětech. Společně pracují učitelé dvou komisí, a to matematika - fyzika - chemie a přírodopis - pracovní činnosti. Celkem je ve škole třináct komisí, mají vypracované plány činnosti, které jsou doplňovány o aktuální problémy. Tyto pracovní skupiny se scházejí pravidelně každý měsíc. Zápisy z jednání jsou věcné, s konkrétními závěry, které plně zachycují řešenou problematiku.

Ředitel školy je zkušený řídicí pracovník. Vypracoval Koncepti rozvoje školy ZŠ Josefov, která směřuje výhledově do roku 2008 a jejím obsahem jsou záležitosti výchovného zaměření, materiálně - technického rázu, maximální využití počítačové techniky ve výuce a rozvoj mimoškolní činnosti, hlavně sportovních aktivit pro žáky. Ve své každodenní práci má ředitel školy stanovena pravidla, která stabilizovaný pedagogický sbor velice dobře zná. Jejich dodržování vedení školy kontroluje a s kladnými i negativními zjištěními dále pracuje. Dvěma začínajícím učitelkám jsou určeny uvádějící učitelky a pomáhají jim i ostatní spolupracovníci, včetně vedení školy.

Hospitační činnost provádí převážně zástupkyně ředitele školy, ředitel v menší míře. Při této kontrole se oba zaměřují na plnění osnov a problémy výchovného rázu. Častěji sledují výuku ve třídách, či výuku učitele, pokud se vyskytnou nějaké problémy. V rámci inspekce byla sledována hospitační činnost ředitele školy i jeho zástupkyně, následný rozbor hodin byl věcný a pro vyučující podnětný. O každé hospitaci je veden záznam se závěry, které jsou následně kontrolovány.

Plánování v oblasti lidských zdrojů považuje ředitel školy za velice náročné. Uplatňuje své dlouholeté zkušenosti v řídicí práci a s tím související znalost situace v regionu. Profesionální růst pedagogů je vedením školy plně podporován, preferováno je vzdělávání v jejich odbornostech, v oblasti počítačové techniky a péči o integrované žáky. Vzdělávacích akcí se více účastní mladí učitelé.

Vedení školy se pravidelně každý měsíc zabývá hodnocením práce zaměstnanců, která je nad rámec stanovených povinností, a tuto práci finančně odměňuje. Dále probíhá hodnocení a sebehodnocení pedagogických pracovníků při hospitační činnosti a je jedním z podkladů při přiznávání osobního ohodnocení. Pro toto finanční zvýhodnění má vedení školy přesná kritéria.

Personální podmínky vzdělávání základní školy jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Škola je tvořena typizovaným komplexem čtyř panelových budov navzájem propojených spojovacími chodbami. Součástí školy je velké sportovní hřiště. (V rámci tohoto komplexu se nachází celkem 21 kmenových tříd, 8 odborných učeben, 2 tělocvičny a ostatní zázemí, včetně kabinetů, knihoven, dílen, místností školní družiny, stomatologické ordinace, bufetu a školní jídelny.) Škola poskytuje pro realizaci výuky nadstandardní prostorové zázemí, její interiéry jsou čisté a esteticky upravené.

Učebny prvního stupně jsou umístěny společně v jedné části objektu školy. Většina z nich je vybavena novějším polohovacím žákovským nábytkem. Vyučování naukových předmětů a předmětů s výchovným zaměřením probíhá většinou v kmenových učebnách. Pouze část výuky cizích jazyků je vedena v účelově zařízené jazykové učebně. Výuka hudební výchovy probíhá v místnosti školní družiny, v níž je umístěn klavír. Prostředí kmenových učeben je přiměřeně podnětné, působí esteticky. Učebny jsou dostatečně prostorné, některé mají zařízené relaxační koutky s koberci. V učebnách je umístěna běžná didaktická a audiovizuální technika. Ve všech je vytvořeno základní hygienické zázemí. Jedna učebna prvního stupně se nachází proti šatnám a v některých hodinách je výuka narušována nadměrným hlukem.

Vybavení školy názornými pomůckami pro výuku na prvním stupni je dostačující. Část z těchto pomůcek je již zastaralá, málo je pomůcek trojrozměrných. Metodických příruček a odborné literatury pro učitele je omezené množství. Pro veškeré předměty mají žáci k dispozici vhodné učebnice. Pro některé předměty mají i pracovní sešity. K výuce je možné využít i výukový software, který je instalován v počítačové učebně.

Poněkud nižší úroveň materiálního vybavení i menší podnětnost prostředí učeben vzhledem k výuce je na druhém stupni. Výuka společenských věd a matematiky zde probíhá v kmenových učebnách, ve kterých není instalována didaktická technika. Přenosná didaktická technika je ve škole zastoupena v přiměřeném množství, avšak její snížená dostupnost omezuje operativnost jejího využití.

Materiální základna pro výuku českého jazyka i pro výuku dějepisu je na průměrné úrovni. Klasických pomůcek je dostatek, některé jsou zastaralé, nové jsou mluvnické přehledy a některé mapy na dějepis. Málo je pomůcek audiovizuálních, chybí vhodné výukové počítačové programy. Fond pomůcek pro ostatní sledované společenské vědy je skromný. Na občanskou výchovu a rodinnou výchovu si převážnou část pomůcek zajišťují učitelé sami. Pro výuku zeměpisu je nedostatek vhodných videokazet, výukový software není. Množství odborné literatury pro učitele společenských věd je dostatečné.

Kabinet matematiky disponuje dostatečným množstvím běžných pomůcek, jako jsou modely těles, nástěnné obrazy, fólie na zpětný projektor. Pomůcky pro matematiku jsou umístěny ve skříních, není k dispozici místnost, která by sloužila jako kabinet.

Výtvarná výchova a přírodovědné předměty jsou vyučovány převážně v odborných učebnách, které jsou účelově zařízeny a upraveny vzhledem k výuce. Součástí těchto učeben je základní didaktická technika (zpětný projektor, videorekordér, TV monitory).

Učebna výtvarné výchovy je dostatečně prostorná, dobře osvětlená. Vybavená je jednomístnými pracovními stoly s nastavitelnou výškou, skříněmi s dostatečným množstvím výtvarného materiálu a pomůcek. Součástí vybavení je tiskařský lis. K výuce lze využít i školní keramickou dílnu, v níž je instalována keramická pec.

Základní vybavení odborných učeben fyziky a chemie umožňuje provádět i laboratorní cvičení. Pracovní stoly mají umakartovou vrchní desku, rozvody vody, elektřiny či plynu nejsou do nich zavedeny. Rozvody elektřiny a plynu jsou zabudovány do kateder. V učebně chemie je zabudovaná digestoř. Množství pomůcek, které jsou umístěny v učebnách a přiléhajících kabinetech, je dostačující pro konání běžných demonstračních pokusů i plánovaných laboratorních úloh. Většina z nich je staršího data, některé jsou již nefunkční. Pro konání žákovských pokusů z chemie chybí vhodné soupravy.

K dalšímu materiálně-technickému zázemí školy patří dvě odborné učebny výpočetní techniky. Ty jsou na velmi dobré úrovni vybaveny počítači napojenými na internet, novým dataprojektorem a výukovými programy pro některé předměty prvního i druhého stupně. Kvalitní je software pro výuku matematiky.

Pro všechny sledované předměty na druhém stupni zajišťuje škola vhodné učebnice a příslušné doplňující atlasy či tabulky. Pouze k výuce zeměpisu nejsou vedle atlasů světadílů k dispozici klasické školní atlasy. Pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami jsou ve škole potřebné speciální pomůcky.

Vlastní kontrolní činností získává vedení školy přehled o stavu materiálně-technického zabezpečení výuky a v rámci finančních možností se snaží tento stav pro výuku plánovitě a průběžně dále zlepšovat.

V čase mimo výuku poskytuje škola některé prostory k využívání širší veřejností. Jedná se především o pronájem tělocvičen.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání základní školy jsou celkově hodnoceny jako dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Výuka žáků ve školním roce 2004/2005 probíhá podle platných učebních dokumentů. Pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami jsou vypracovány individuální vzdělávací programy.

Učební plán pro školní rok 2004/2005 je v souladu s učebním plánem zvoleného vzdělávacího programu.

Učební osnovy sledovaných předmětů, s výjimkou matematiky a dějepisu, byly plněny. Kontrolou třídních knih bylo zjištěno, že ve školních letech 2000/2001, 2001/2002 a 2002/2003 nebyly splněny učební osnovy matematiky, protože v osmém ročníku nebyl probrán tématický celek Základy statistiky. Ve školním roce 2001/2002 ve třídě IX.C a ve školních letech 2002/2003 a 2003/2004 ve třídách IX.A a IX.B nebyl probrán tématický celek

Základy finanční matematiky. Ve třídách IX.B, IX.C, které ukončily docházku ve školním roce 2003/2004, nebyly dodrženy učební osnovy dějepisu, neboť nebyl v tomto roce ani v letech předcházejících (2000/2001 – 2002/2003) probrán tematický celek Československo a svět ve druhé polovině dvacátého století.

Povinná dokumentace je vedena na předepsaných tiskopisech a průkazně zachycuje průběh vzdělávání. Při vyplňování třídních výkazů a katalogových listů se vyskytly drobné formální nedostatky (nestandardní opravy známek, nejednotné a neúplné záznamy o změně ve stavu žáků).

Kontrolu naplňování učebních osnov provádí ředitel školy a jeho zástupkyně průběžně při své hospitační činnosti. Vychází z tematických plánů, které vyučující sestavují v metodických orgánech. Časové a obsahové plnění tematických plánů vyučujících ředitel školy sleduje čtvrtletně při jednání pedagogické rady zaměřené na prospěch a chování žáků. V případě zjištění nedostatků projednává s vyučujícím úpravu tematického plánu.

V rozvrhu hodin, sestaveném pro školní rok 2003/2004, bylo ke dni inspekce zjištěno, že přestávka po 5. vyučovací hodině má délku 5 minut namísto stanovených 10 minut. Polední přestávka po 4. vyučovací hodině na prvním stupni má délku 30 minut namísto stanovených 60 minut. Přestávka po odpolední 1. vyučovací hodině na prvním stupni má délku 5 minut namísto stanovených 10 minut. Odpolední 2. vyučovací hodina má délku 40 minut namísto stanovených 45 minut. Polední přestávka po 5. vyučovací hodině na druhém stupni má délku 30 minut namísto stanovených 60 minut. Polední přestávka po 6. vyučovací hodině na druhém stupni má délku 25 minut namísto stanovených 60 minut. Odpolední blok dvou hodin na druhém stupni, který se učí bez přestávky, má délku 85 minut namísto stanovených 90 minut.

Vnitřní řád školy obsahuje všechny předepsané náležitosti, včetně práv žáků. Vypracovány jsou řady všech odborných učeben.

Informační systém k žákům upřednostňuje osobní jednání třídních učitelů, dále využívá nástěnky ve třídách a na chodbách školy, školní rozhlas nebo systém oběžníku.

Rodiče jsou informováni o prospěchu a chování svých dětí prostřednictvím notýsků a žákovských knížek. Vedení školy organizuje v průběhu školního roku dvě třídní schůzky a tři konzultační dny. Rodiče mohou využít po domluvě individuální návštěvy ve škole. Každoročně jsou organizovány další akce – v červnu schůzka pro rodiče budoucích prvňáčků a v září další schůzka pro rodiče současných prvňáčků. V měsíci říjnu jsou rodičům žáků, kteří končí školní docházku, na zvláštní schůzce podávány první informace k volbě povolání.

Výchovná poradkyně má příslušné odborné vzdělání, ve funkci pracuje první rok a s problematikou se seznamuje. Pracuje podle *Plánu práce výchovného poradce*, eviduje integrované žáky, jejichž reedukaci se na prvním stupni věnuje dyslektická asistentka. Individuální vzdělávací programy žáků s vývojovými poruchami učení pro letošní školní rok jsou podepsané výchovným poradcem, třídními učiteli, učiteli příslušného předmětu a zákonnými zástupci žáka. Pracovník pedagogicko-psychologické poradny tyto plány nepodepsal a navrhl jejich přepracování.

V oblasti profesního poradenství zahájila výchovná poradkyně spolupráci s Úřadem práce Náchod a Pedagogicko-psychologickou poradnou Náchod. Na úvodní třídní schůzce informovala rodiče o plánu své činnosti (exkurze žáků do středních škol regionu, návštěva burzy škol, konzultační hodiny pro žáky a rodiče).

Prevenici sociálně-patologických jevů ve škole zajišťuje začínající učitelka. Do této funkce byla ustavena od listopadu 2004. Ta již navázala spolupráci s Nízkoprahovým zařízením pro děti a mládež Miličův dům Jaroměř a se Střediskem výchovné péče Kompas Náchod.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech

První stupeň základní školy

Vybrané předměty v 1. – 3. ročníku

V rámci inspekční činnosti byla hodnocena výuka v šesti třídách 1. – 3. ročníku v předmětech český jazyk, matematika, prvouka a hudební výchova. Všechny učitelky vypracovaly na tyto předměty celoroční tematické plány, s nimiž probírané učivo v době inspekce obsahově i časově souhlasilo. Na výuku byly všechny vyučující připraveny, včetně promyšlené organizace a připravených pomůcek. Probírané učivo obsahově navazovalo na předcházející výuku, žákům většinou byl v úvodu hodiny sdělen cíl. Výukou často prolínaly mezipředmětové vztahy. Žáci se specifickou poruchou učení byly dle možností ve výuce zohledňováni.

Chybějící odbornost dvou učitelek ani minimální pedagogická praxe začínající vyučující nijak výuku negativně neovlivnily. Naopak všechny projevují o práci velký zájem a dokážou žáky zaujmout.

Výuka probíhala v kmenových třídách, které jsou většinou vybavené novými velice vhodnými stolky pro jednotlivé žáky. Na stěnách jsou ve všech učebnách vystavené přehledy právě probíraného učiva nebo i učiva staršího, ve kterých se žáci rychle orientovali v okamžiku, kdy byli nejistí či určitou informaci zapoměli. Při výuce učitelky efektivně využívaly veškeré prostory učeben. Žáci často pracovali u tabulí, na koberci, u klavíru či ve skupinkách soustředěných na určené místo ve třídě. Nebyla opomíjena práce s učebnicí a pracovními sešity, drobnými manipulačními pomůckami a žáci dostávali i nakopírované materiály. V několika hodinách byla použita didaktická technika. Pomůcky, které nejsou aktuálně používané, jsou uloženy v kabinetech.

Hospitované hodiny měly rozdílnou strukturu, která odpovídala charakteru učiva a rozmanitým metodám práce. Stanovené cíle byly reálné a vyučovací čas byl většinou účelně využit. Převažovalo frontální vyučování, jeho základem byl řízený rozhovor. Žáci byli vyzýváni k vyjádření vlastního názoru a jeho obhájení, ojediněle docházelo ke krátkým diskusím. Dostatek času byl věnován opakování učiva, při něm učitelky zařazovaly netradiční činnosti jako třeba soutěže, hry, práci ve dvojicích, prvky dramatické výchovy, plnění úkolů na základě domácí přípravy a problémové úlohy, které žáci řešili ve dvojicích, nebo ve skupinách. Mnohdy opakování plynule přešlo ve výklad nové látky a tu učitelky se žáky v zápětí důkladně procvičovaly. Často žáci dostávali samostatnou práci, kterou velice dobře zvládali, a učitelky se v této době věnovaly integrovaným žákům. Výuka ojediněle přesahovala do oblastí několika předmětů, čímž byli žáci velice vhodně motivováni. Pro rychlé žáky byla jen občas připravena doplňující práce, diferenciací podle individuálních schopností žáků nebyla ve zhlédnutých hodinách zařazena vůbec. Učitelky zařazovaly do výuky relaxační prvky pěvecké či pohybové, hru na hudební nástroj a průběžně dbaly na dodržování zásad psychohygieny. Po velmi důkladném procvičení učiva už zpravidla nenásledovalo závěrečné shrnutí a zhodnocení práce žáků.

Ve všech hodinách učitelky žáky motivovaly průběžným povzbuzováním a pochvalou, úvodní motivace byly převážně s adventní tematikou, která v některých hodinách prolínala celou výukou. Velmi pěkná byla motivace na základě domácí přípravy žáků. Pro některé žáky byl motivací celý vyučovací proces.

Výuka ve všech třídách probíhala v klidné pracovní atmosféře, všechny učitelky mají ve svých třídách zavedený „třídní režim“ a žáci ho, až na ojedinělé výjimky, ochotně dodržují. Případné porušování školního řádu učitelky se žáky okamžitě řeší. Žáci jsou velice

komunikativní, jejich aktivity vyučující často musejí usměrňovat. Učitelky dbají na správný mluvní projev žáků, vedou je k vyjadřování celou větou a systematicky rozvíjejí jejich slovní zásobu. Ve většině zhlédnutých hodin žáci dostali prostor pro vyjádření vlastního názoru nebo jim byl dán námět k diskusi. Těto možnosti žáci velice rádi a hojně využívali.

Výchozí znalosti žáků učitelky prověřovaly především formou společného ústního opakování. Méně časté písemné opakování bylo v zápětí ve dvojicích nebo společně zkontrolováno, ale nebylo zhodnoceno. V průběhu vyučování učitelky hodnotily převážně ústně, ale bez konkrétní klasifikace, pouze soutěže byly hodnoceny body. Písemné práce v sešitech vyučující pravidelně kontrolují, důsledně dbají na kvalitu písemného projevu včetně úpravy a čistoty. Po zhlédnutí žákovských knížek lze konstatovat, že žáci jsou klasifikováni v dostatečné míře a ze všech předmětů.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině uvedených předmětů 1. - 3. ročníku jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Vybrané předměty ve 4. - 5. ročníku

V rámci inspekční činnosti bylo hodnoceno vyučování povinných předmětů český jazyk, německý jazyk, matematika, vlastivěda, přírodověda, hudební výchova a tělesná výchova. Navštíveno bylo osmnáct hodin výuky ve všech pěti třídách 4. a 5. ročníku u osmi učitelů vyučujících sledované předměty.

Vyučující zpracovali tematické plány učiva jednotlivých předmětů, rozdělili je po měsících. Plány rámcově korespondovaly s platnými učebními osnovami, chyběla však rozpracovaná složka českého jazyka psaní, rozplánován nebyl ani závěrečný celek učiva matematiky 5. ročníku Tabulky, grafy, diagramy. Uvedená témata byla částečně probírána v souvislosti s jiným učivem, chyběla jejich systemizace. Některé tematické plány byly pouze formální, v průběhu roku s nimi vyučující nepracovali. Na jednotlivé hodiny byli učitelé připraveni.

Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti splňuje pět vyučujících sledovaných předmětů, tři z nich podmínky nesplňují. Na kvalitě výuky se tato skutečnost částečně projevila, učitelé sice používali zpravidla metodicky vhodné postupy, méně však dbali na psychohygienu žáků, na diferenciaci učiva a hravé motivující formy práce. Jedna z vyučujících pracovala se žáky méně efektivně, nedovedla udržet jejich pozornost.

Výuka probíhala většinou v kmenových učebnách, hodiny německého jazyka v odborné učebně, dvě hodiny hudební výchovy se uskutečnily v herně školní družiny a hodiny tělesné výchovy v tělocvičnách. Učitelé připravili pro žáky zápisy na tabulích, používali přehledy učiva a demonstrační pomůcky. Žáci pracovali na připravených pracovních listech, ojediněle pracovali ve skupinách – přiřazovali a seskupovali pojmy. Orientaci žáků v učivu usnadňovali učitelé používáním názorných pomůcek. Kromě učebnic a pracovních sešitů žáci používali k upevnování a procvičování učiva různé obrázky či nakopírované materiály, při vlastivědě soubory map, schémata topografických značek, při přírodovědě buzoly, magnety, při výuce německého jazyka sluchátkovou soupravu atp. Hodiny naukových předmětů učitelé oživilí křížovkami, podpořili názornost výuky obrázky, přehledy i pracovními listy s úkoly pro samostatnou práci.

Ve výuce převažoval frontální způsob výuky s celou třídou, prostřídáný samostatnou prací jednotlivců, ojediněle bylo zařazeno do opakovací části hodin i skupinové vyučování. Kooperace žáků ve skupinách nebyla zřejmá. Vyučování německého jazyka bylo vedeno částečně v němčině, převažoval gramaticko-překladový způsob výuky, komunikaci v cizím

jazyce bylo věnováno poměrně málo času. Ve skupině dvou žákyň 5. ročníku probíhá individuální systematická výuka.

Předměty s výchovným zaměřením měly převážně činnostní charakter. Didaktická technika byla vhodně využita při výuce hudební výchovy, dále učitelé používali přenosné magnetofony, klavír a perkusní hudební nástroje. Žáci hráli na rytmické nástroje, nebo „na tělo“, učitelé je doprovázeli hrou na klavír, či byl využit doprovod z hudební ukázky na CD. Kvalitní motivující výuka byla snížena nenaladěným klavírem a nekvalitním CD přehrávačem. Vyučování tělesné výchovy vedli učitelé dle moderních zásad výuky tohoto předmětu, střídali rušné a klidové části. Využívali cviky dechové, přímivé, vyrovnávací, posilovací i protahovací v různých polohách, zařazovali štafetové soutěže družstev, cvičení na stanovištích i míčové hry. Funkčně zvolili branné prvky. Žáci jsou vedeni ke správnému způsobu provádění cvičebních tvarů a k odpovědnosti za zdraví své i svých spolužáků. V tělocvičnách nebyl vyvěšen řád odborné učebny, pouze pokyn.

Sledované vyučovací jednotky naukových předmětů měly rozdílnou strukturu, byly sledovány hodiny opakovací i výkladové. Učitelé stanovili reálné cíle, uplatňovali často řízený rozhovor se žáky, kladli problémové otázky, vedli žáky ke srovnávání. Diferenciace učiva podle individuálních předpokladů žáků ve sledovaných hodinách nebyla zařazena. Při samostatné práci vyučující žákům v případě potřeby poradili. Učivo bylo podáváno věcně správně. Žáci byli pouze u některých vyučujících aktivizováni změnou činností a zařazováním mezipředmětových vztahů. Relaxační chvílky byly zařazovány pouze ojediněle, změny poloh žáků rovněž.

Motivaci úvodní a průběžnou používali pouze někteří učitelé, naopak opakování a procvičení nové látky věnovali všichni dostatek času. Při zkoušení hodnotili žáky objektivně, především slovně, ale využili i klasifikační stupně. Závěrečnému vyhodnocení práce bylo věnováno poměrně málo času, někdy shrnutí či vyhodnocení práce žáků v hodině zcela chybělo.

Komunikace mezi dospělými a žáky byla korektní, učitelé se snaží rozvíjet mluvní projev žáků. Žáci dodržovali zásady slušného chování, byli tolerantní, ve výuce se projevovaly prvky multikulturní výchovy. Verbální i neverbální projev učitelů byl přátelský, projev žáků přirozený. Nešvarem je používání nespisovného jazyka, někdy i vulgarismů žáky. Pracovní atmosféra byla zpravidla klidná.

Učitelé kontrolují sešity, dbají na kvalitu písemného projevu žáků. V žákovských knížkách je zaznamenáno dostatečné množství známek z naukových předmětů, hodnocení předmětů s výchovným či praktickým zaměřením zpravidla chybí.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině uvedených předmětů 4. – 5. ročníku jsou celkově hodnoceny jako dobré.

Druhý stupeň základní školy

Český jazyk

V průběhu inspekční činnosti se hospitace uskutečnily ve všech ročnících druhého stupně v hodinách jazykového vyučování a literární výchovy. Vedení školy určilo pro výuku předmětu ve všech ročnících minimální týdenní dotaci hodin a navýšilo ji v osmém ročníku o jednu hodinu volitelného předmětu cvičení z českého jazyka. Žáci devátých tříd připravující se individuálně k přijímacím zkouškám mohou využívat konzultace, pro něž má vyučující vyhrazeny hodiny. Ve škole pracuje pod vedením jedné učitelky českého jazyka žurnalistický kroužek, vydává školní časopis „Pepíkův občasník“. Členy kroužku jsou žáci z různých tříd.

Sledované vyučovací jednotky byly promyšlené a připravené. Pro jednotlivé složky českého jazyka učitelky zpracovaly tematické plány a reálná výuka byla s nimi v souladu, nebo téměř v souladu. Vzdělávací cíle učitelky stanovily přiměřeně k aktuálnímu stavu tříd, žákům je sdělily či napsaly na tabuli v úvodu hodin, jejich naplnění však v závěru hodin některé neověřily. Zohledňovaly individuální vzdělávací potřeby žáků.

Výuku předmětu zajišťují tři učitelky, všechny odborně a pedagogicky způsobilé pro výuku na druhém stupni, všechny vystudovaly český jazyk a mají dlouholetou praxi. Tyto okolnosti i jejich zájem o předmět kladně ovlivnily kvalitu výuky. Pozitivní vliv mají rovněž různé aktivity, které pro žáky organizují v rámci předmětové komise českého jazyka (školní kolo recitační soutěže, literární soutěže, olympiády aj.). Učivo bylo prezentováno jak po stránce věcné, tak i odborné správně.

Sledované hodiny probíhaly většinou v kmenových učebnách, jedna hodina literární výchovy v učebně výtvarné výchovy. I když učebny nejsou pro výuku tohoto předmětu příliš pedagogicky podnětné, vyučující zpravidla zajistily pro žáky dostatečnou názornost výuky. Žáci kromě učebnic a sešitů nejčastěji pracovali s nakopírovanými texty, ojediněle s jinými materiály, např. různými kartičkami. Didaktická technika nebyla použita.

Učitelky volily klasickou strukturu hodin. Po úvodním sdělení, či napsání cíle následovalo buď krátké společné ústní zopakování učiva, nebo písemné, zařazeny byly také všestranný jazykový rozbor a klasifikační zkoušení v jazykovém vyučování, v literární výchově přednes básně. Ve výkladové části učitelky frontální výuku doplňovaly samostatnými aktivitami žáků, organizovanými pro jednotlivce, dvojice či skupiny. Při samostatné práci se některým žákům věnovaly individuálně. Po jejím skončení provedly společně se žáky zpětnovazební kontrolu. Všechny učitelky vedou žáky k vytváření správných algoritmů, k systematickosti, k logickému uvažování a k pečlivosti při zaznamenávání získaných poznatků. Ve sledované výuce se snažily nenásilnou formou využívat výchovné momenty. Jen jedna vyučující věnovala náležitou pozornost závěrečnému shrnutí učiva, všechny zhodnotily práci žáků, asi v polovině hodin však až po zvonění, tedy o přestávce. Tato skutečnost a v některých hodinách malý zájem žáků o výuku patřily k nedostatkům zhlédnutých hodin. Vyučování probíhalo přiměřeným tempem. Učitelky střídaly činnosti žáků, umožnily jim, aby se protáhli, průběžně větraly.

I když učitelky v různé míře věnovaly pozornost motivaci žáků, občas u některých, spíš jednotlivců než skupin, narazily na nezájem. Pro zpestření výuky zařadily ukázky z krásné literatury i časopisů, prohlížení obrázků, předvánoční zamyšlení aj. Skupinová práce, při níž se žáci učí pracovat v týmu, byla do výuky rovněž začleněna. Celkově asi v polovině zhlédnutých hodin byla aktivita žáků nadprůměrná, ve druhé polovině průměrná, nebo i horší. S aktivitou žáků naprosto korespondovala i atmosféra v hodinách, někdy příjemná, někdy méně příjemná. Žáci dostávali příležitost vyjádřit své názory a tyto příležitosti někteří využívali. Řada z nich má značné problémy s komunikací – s vyjadřováním ve spisovném jazyce, s formulací vět apod. Všechny učitelky hovořily kultivovaným jazykem, ale ve sledovaných hodinách nepřiliš důsledně vedly ke správnému vyjadřování také žáky.

Znalosti žáků učitelky prověřovaly častěji společným opakováním, individuální zkoušení bylo rovněž zařazeno. Výkony zkoušených žáků někdy spolužáci, jindy učitelky zhodnotili. Prohlídkou vzorku písemných prací, napsaných v tomto školním roce, byla shledána jak jejich přiměřená náročnost, tak i objektivita hodnocení. V žákovských knížkách mají žáci dostatek známek z českého jazyka.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Matematika

V průběhu inspekční činnosti byly navštíveny hodiny matematiky v šestém až devátém ročníku a hodina volitelného předmětu cvičení z matematiky ve třídě VII.B. Týdenní dotace matematiky je v učebním plánu pro letošní rok pro všechny ročníky druhého stupně na základní výši čtyř hodin. V rámci rozšíření učebního plánu mají žáci devátého ročníku zařazen volitelný předmět technické kreslení a žáci sedmého ročníku volitelný předmět cvičení z matematiky.

Výuku předmětu zajišťují na druhém stupni tři učitelé. Všichni zpracovali tematické plány, které vycházejí z učebních osnov, zachovávají návaznost učiva, ale chybí v nich některá povinná témata. V době inspekce byly učební osnovy plněny, bezprostřední příprava vyučujících na jednotlivé hodiny byla kvalitní.

Dva vyučující splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti a mají předmět ve své aprobaci. Skutečnost, že třetí vyučující je pro výuku na základní škole nekvalifikovaná, se na kvalitě výuky neprojevila. Naopak vyučovací metody a formy práce, které volila, byly pestré a velmi účinné, výuku organizovala s přehledem.

Výuka probíhala v kmenových třídách, které nejsou kromě rýsovacích potřeb na tabuli pro matematiku nijak vybaveny. Přestože vyučující musí většinu pomůcek do tříd přinášet, byla materiální podpora sledovaných hodin kvalitní. Žáci pracovali s moderními učebnicemi, sbírkami úloh, matematickými tabulkami a dalším příkladovým materiálem, který jim vyučující připravili.

Struktura všech hodin matematiky, které byly navštíveny, byla vyvážená, použité metody a formy práce odpovídaly probíranému učivu. V polovině zhlédnutých hodin převažovala frontální práce, občas doplněná prací žáků ve skupinách nebo ve dvojicích. Občas žáci řešili problémovou úlohu. V hodině cvičení z matematiky žáky zaujala připravená práce činnostního charakteru.

Učitelé věnovali pozornost žákům vyžadujícím individuální přístup, v některých hodinách k tomu využili diferencovaně zadané práce.

Úvodní motivace byla většinou nahrazována jen stručným seznámením s průběhem hodiny. Díky průběžné motivaci, pochvale a pozitivnímu hodnocení byli však žáci aktivní a učivo si osvojovali se zájmem.

Interakce a komunikace byly ve většině hodin na velmi dobré úrovni, převažoval však slovní projev vyučujících. Žáci dodržovali domluvená pravidla komunikace, ve většině hodin dostávali možnost vyjádřit svůj názor. Průběžné hodnocení výkonů žáků bylo méně časté, ale objektivní.

Atmosféra zhlédnutých hodin byla přátelská, pracovní, tempo přiměřené, učitelé vstřícní. V závěru hodin se snažili učivo shrnout a zhodnotit výkon žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Přírodovědné předměty

V rámci přírodovědných předmětů vyučovaných na 2. stupni školy byla hodnocena kvalita výuky chemie a fyziky.

Sledované vyučovací hodiny měly jasně stanovené cíle poznávací. Promyšlenost cílů směřujících k rozvoji požadovaných dovedností žáků byla většinou nižší. Probírané učivo navazovalo na předcházející témata, jeho rozsah a náročnost byly přiměřeně zvoleny ke schopnostem žáků.

Výuku zajišťují učitelé s kvalifikací pro 2. stupeň základní školy. Skutečnost, že jeden z nich nemá příslušnou aprobaci, se na kvalitě jím vedené výuky téměř neprojevila. Pouze v oblasti interpretace učiva byly ojediněle zaznamenány drobné nepřesnosti. Rozdíly mezi vyučujícími byly především v jejich metodách a formách práce, které zřetelně ovlivňovaly výslednou efektivitu výuky. Stereotypní hodiny s metodami práce, které jen v malé míře podporovaly rozvoj požadovaných dovedností u žáků, byly zaznamenány zejména ve výuce chemie.

Sledovaná výuka chemie a fyziky probíhala v příslušných odborných učebnách, to umožnilo v některých hodinách operativně využít připravené učební pomůcky a v jedné z hodin fyziky provádět přímou experimentální činnost žáků. Didaktická technika pro zefektivnění výuky nebyla využita. Práce s jinými informačními materiály než učebnicí byla ojedinělá. Zařízení a úprava odborných učeben vzhledem ke sledované výuce byly na průměrné úrovni. Nižší podnětnost prostředí byla pozorována v učebně chemie.

Ve sledovaných hodinách převažoval frontální způsob výuky s klasickou stavbou hodin. Výrazně aktivnější zapojení žáků do procesu učení bylo v hodinách fyziky, kde byla i vhodně zařazena skupinová práce žáků. V těchto hodinách byl více uplatňován individuální přístup k žákům i využita diferenciac ve výuce. V hodinách chemie spočívalo těžiště práce na učiteli a žáci byli značnou část vyučovací doby spíše v pasivní roli pozorovatelů, posluchačů a zapisovatelů. Tempo výuky a množství předkládaných poznatků bylo přiměřené schopnosti vnímání žáků.

V průběhu výuky se většinou dařilo udržet pozornost žáků i jejich snahu o spolupráci. Pro zvýšení zájmu žáků učitelé vhodně využívali motivace pokusem či příkladem z praxe. Využití formativního hodnocení dílčích výkonů a pokroku žáků k podpoře jejich motivace bylo méně časté.

Žáci byli důsledně vedeni k dodržování stanovených pravidel komunikace. Formy práce užitá ve výuce chemie však dávaly jen malý prostor žákům pro vyjadřování vlastních názorů, argumentaci a diskusi. Klima v těchto hodinách bylo charakterizováno až nezvyklým klidem a vysokou kázní s přísně řízenou činností žáků. Přiměřená podpora rozvoje komunikativních dovedností žáků byla pouze v hodinách výuky fyziky.

Zjišťování znalostí žáků učitelé prováděli na začátku hodin buď formou frontálního ověřování vědomostí bez hodnocení, nebo formou klasifikovaného ústního či písemného zkoušení. Otázky položené při zkoušení zjišťovaly hloubku vědomostí žáků i jejich schopnost je aplikovat při řešení konkrétních úloh. Klasifikace žáků většinou nebyla zdůvodňována. Ze zápisů o průběžné klasifikaci v žákovských knížkách vyplývá, že četnost klasifikace je dostatečná. Vedení žáků k sebehodnocení a hodnocení celkové práce v hodině nebylo zaznamenáno.

Průběh a výsledky vzdělávání v přírodovědných předmětech jsou celkově hodnoceny jako dobré.

Dějepis

Hospitační činnost byla realizována ve vyučovacích jednotkách tohoto předmětu v 6. – 9. ročníku u všech učitelů zajišťujících výuku. Vedení školy navýšilo v učebním plánu minimální časovou dotaci dějepisu o dvě hodiny, takže činí ve všech třídách dvě hodiny týdně. Učitelé zpracovali tematické plány pro 6. – 8. ročník podle učebních osnov, v 9. ročníku je malý časový prostor ponechán pro tematický celek Československo a svět ve 2. polovině 20. století (pouze v průběhu června, kdy navíc dochází k největším ztrátám hodin). Výuka byla v souladu, nebo téměř v souladu s těmito plány, ale v deváté třídě oproti

jiným školám, kde mají učivo tohoto ročníku lépe rozplánováno, došlo zhruba k dvouměsíčnímu opoždění. Bezprostřední příprava učitelů na některé sledované hodiny byla velmi kvalitní, na jiné méně kvalitní. Cíle zhlédnutých hodin pedagogové stanovili přiměřeně k aktuálnímu stavu tříd, žáky s nimi v úvodu vyučovací hodiny seznámili, v jedné hodině ho žáci odhalili z motivační křížovky. Tyto cíle byly splněny.

Vyučování v době inspekční činnosti zajišťovali čtyři učitelé, všichni s OPZ pro výuku na druhém stupni, tři dějepis vystudovali. Jeden učitel, s aprobací pro jiné předměty, má sice dlouholeté pedagogické zkušenosti, ale předmět učí druhým rokem. Tato skutečnost se promítla do kvality sledované výuky zejména v tom, že se tento učitel příliš opíral o fakta obsažená v učebnicích, nedocházelo tak v potřebné míře k jejich zjednodušení a dále velmi málo zabezpečil názornost výuky. Učitelé prezentovali učivo po stránce odborné správně, objevily se spíš nedostatky didaktické.

Materiálně-technické podmínky pro výuku dějepisu jsou ve škole spíš průměrné, ale umožňují zajistit náležitou názornost vyučování. K tomu došlo ve výuce tří učitelů. Tam měli žáci k dispozici kromě učebnic také atlasy, pracovali s mapami, časovými přímkami, prohlíželi si rozličné obrázky a dokumenty, v jedné hodině sledovali videonahrávku. V letošním školním roce jsou při výuce dějepisu využívány dvě řady učebnic, nová, modernější v šestých a devátých třídách. Výuka byla realizována v kmenových učebnách jednotlivých tříd, sice vánočně vyzdobených, ale nepříliš pedagogicky podnětných pro tento předmět, kromě učebny VIII.A, kde se nachází řada učebních pomůcek. Výuka žáků deváté třídy proběhla v jazykové učebně, v níž je nainstalované video a je k dispozici zpětný projektor, ale prostor pro výuku celé třídy je příliš malý.

Zhlédnuté hodiny měly zpravidla klasickou strukturu a vyznačovaly se frontálním pojetím, rozdílná byla míra aktivního zapojení žáků. Organizace zhlédnutých hodin byla velmi různorodá a souvisela s pojetím výuky předmětu jednotlivými pedagogy. Nejpestřejší z hlediska použitých metod a forem činnosti byly hodiny v nejnižším ročníku. V nejvyšším ročníku, i když po stránce účelného využití učebních pomůcek a didaktické techniky byla hodina velmi dobrá a objevily se v ní některé zajímavé motivační prvky, učitel lpěl zejména na pamětném zvládnutí učiva a vyžadoval na žácích encyklopedické vědomosti. V úvodní části vyučující seznámili žáky s cílem, poté následovalo opakování učiva, organizované částečně jako společné a částečně jako individuální. Ve výkladové části někteří učitelé aktivizovali žáky vhodně volenými otázkami, vedli je k vyhledávání údajů a souvislostí v učebnicích, atlasech i jiných materiálech a k pochopení historických souvislostí, jiní nové učivo vyložili za minimální spolupráce (někdy i zájmu) žáků. Na obsahu zápisu nového učiva se žáci jen málo podíleli. Zápis měl však vždy logickou strukturu, délku zpravidla přiměřenou věku žáků, někdy jej učitelé předepsali na tabuli, jindy jej psali souběžně s výkladem, jednou využili zpětný projektor. Ve struktuře asi poloviny hodin chybělo závěrečné shrnutí učiva, ke zhodnocení práce žáků docházelo až po zvonění, o přestávce. Výuka se odvíjela většinou přiměřeným tempem, v některých hodinách žáci měli možnost změnit místo či vstát ze židlí, v jiných nikoliv.

Také z hlediska účinnosti motivace žáků se jednotlivé hodiny lišily, byly sledovány hodiny, v nichž motivační prvky vyučující zařazovala velmi často, ale také hodiny, kde učitel pouze sdělil žákům cíl hodiny a jinak se motivace objevila jen sporadicky. S motivací žáků a variabilitou využitých metod a forem práce přímo souvisela aktivita žáků, někde vysoká, jinde minimální.

Atmosféra ve třídách a úroveň interakce mezi pedagogy a žáky byly v některých třídách velice dobré, jinde spíš průměrné, či podprůměrné. Prostor pro komunikaci žáků vytvářeli učitelé např. v řízeném rozhovoru, při ústním zkoušení žáků, někdy při závěrečném shrnutí

poznatků, žáci většinou reagovali na zadané otázky jednoslovně, nebo jednoduchými nevětnými odpověďmi. Učitelé jejich mluvní projevy většinou nekorigovali.

Pokud byla do hodin zařazena samostatná činnost žáků, učitelé provedli s nimi zpětnovazební kontrolu. Při individuálním zkoušení žáků zhodnotili jejich výkon, vzájemné hodnocení žáků, nebo jejich sebehodnocení do sledovaných hodin nebylo zařazeno. Prohlídkou žákovských knížek byla zjištěna, kromě jedné třídy, dostatečná četnost známek z tohoto předmětu.

Průběh a výsledky vzdělávání v dějepisu jsou celkově hodnoceny jako dobré.

Zeměpis

Navštíveno bylo sedm hodin ve všech ročnících 2. stupně u čtyř učitelů, kteří tomuto předmětu v letošním školním roce vyučují. Zeměpisu je v učebním plánu přidělena dvouhodinová týdenní dotace, a to ve všech ročnících, což je v souladu s učebním plánem zvoleného vzdělávacího programu. Všichni vyučující mají zpracované časově členěné tematické plány učiva, které ve své většině vycházejí z platných osnov a zabezpečují návaznost učiva mezi jednotlivými ročníky. Dílčím nedostatkem je nezařazení učiva praktického zeměpisu, jehož obsah je realizován mimo předmět formou vycházek, výletů a exkurzí. Veškerá probíraná látka byla prezentována věcně a odborně správně, vyučující byli na hodiny pečlivě připraveni.

Výuka probíhala v kmenových učebnách jednotlivých tříd, které jsou esteticky podnětné. Ve sledovaných hodinách učitelé užívali především dostupné druhy nástěnných map, slepé mapy, zeměpisné publikace, trojrozměrné pomůcky a další doplňkový materiál včetně odborných publikací, které si do výuky přinášejí. Žáci mají k dispozici ucelenou řadu moderních učebnic. Chybí však školní atlasy, které jsou částečně nahrazovány atlasy světadílů. Žáci je mají k užívání pouze ve škole. Didaktická technika uplatněna nebyla, charakter probíraného učiva to nutně nevyžadoval.

Většina hodin byla motivačně uvedena, učitelé předem stanovovali jasné cíle i prostředky, jakými jich bude dosaženo. Výběr látky reflektoval zeměpisnou praxi, byl vhodně aktualizován geopolitickými souvislostmi, ekologickými aspekty a mezipředmětovými vztahy s přírodopisem a občanskou výchovou.

Sledované hodiny měly zaběhnutou, převážně frontální strukturu se zařazením ústního i písemného opakování, výkladu nového učiva a průběžným zápisem látky do sešitů. V několika případech byl zaznamenán funkční model zkoušení s přiměřeným časem na přípravu, do kterého byli zapojeni i ostatní žáci ve třídě. Osvědčenou a efektivní metodou opakování i výkladu učiva se jeví systém slepých map (regionálních i světadílů) užívaných v 9. ročníku, do kterých žáci postupně vpisují a zakreslují probíraná fakta. Tyto mapy mohou následně využívat i při písemném prověřování. V 6. ročníku vyučující využívali žákovských zkušeností a dovedností získaných v přírodovědě a vlastivědě na 1. stupni.

Funkčně žáci pracovali i s učebnicemi jako jedním ze zdrojů hledání a ověřování informací, především pak v grafech a různých tabulkách. Běžnou formou práce s informacemi je zadávání referátů a zeměpisných aktualit. Ve většině hodin byli žáci aktivní, programově byli udržováni v tvůrčím napětí a projevovali dobré znalosti. Za své výkony se jim dostávalo průběžného, převážně kladného hodnocení. Zaznamenány byly i prvky sebehodnocení. V závěrech hodin však někdy chybělo závěrečné shrnutí. Grafická úprava žákovských sešitů je průměrná. Často podrobné zápisy látky slouží k usnadnění domácí přípravy.

Všichni vyučující projevovali hezký vztah k žákům, jejich vystupování bylo partnerské, dostatek prostoru věnovali podpoře jejich verbálního projevu a sociálnímu kontaktu.

Průběh a výsledky vzdělávání v zeměpisu jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Občanská výchova a rodinná výchova

Hospitováno bylo v sedmi vyučovacích jednotkách ve všech ročnících u třech ze čtyř učitelek, které v tomto školním roce výuku společenskovědních předmětů zajišťují. Kromě toho byly ve dvou třídách 9. ročníku zadány dotazníky a proběhly neformální rozhovory se žáky v rámci paralelně prováděné tematické inspekce „Výchova k lidským právům a toleranci“. Oba předměty jsou vyučovány v časové dotaci jedné hodiny týdně. Všechny vyučující zpracovaly časově členěné tematické plány učiva, jejich obsahy korespondují s požadavky osnov zvoleného vzdělávacího programu. Výuka byla vedena věcně i odborně správně, učitelky byly na hodiny velmi pečlivě připraveny. Přiměřeně volené tempo, výběr metod a forem práce a především citlivý výběr témat adventního času přispívaly k příjemné předvánoční atmosféře. Škola velmi dobrým způsobem napomáhá adaptaci žáků - imigrantů, kteří žijí v místním azylovém domě. Kolektivy tříd jsou zvláště vyučujícími společenskovědních předmětů systematicky vedeny k chápání a toleranci odlišnosti kultur, způsobu života či barvy pleti.

Pro oba předměty disponuje škola základními pomůckami, žáci mají k dispozici potřebný počet učebnic. Další pomůcky a podpůrný materiál (výstřižky z časopisů, křížovky, sbírky zákonů, odborné publikace atp.) si učitelky přinášejí do hodin z vlastních zdrojů, ve zhlédnutých vyučovacích jednotkách tento materiál často uplatňovaly.

Ve výuce bylo vhodně užito metod řízeného rozhovoru, společné i individuální práce s textem a párového vyučování. Tento výběr významnou měrou přispěl k přenosu reálného praktického života do jednotlivých hodin. Velmi citlivě, s prostorem pro diskusi, byla v občanské výchově řešena témata začlenění člověka do společnosti, lidské důstojnosti, občana a jeho práv. V rodinné výchově prolínalo téma podstaty Vánoc a jejich odlišnosti oslav v rámci křesťanství, či otázky vánočních zvyků.

Většinou stručné zápisy, případně výpisky z učebnic probíraného učiva do žákovských sešitů, jsou vedeny v dobré grafické úpravě a vyučujícími jsou kontrolovány.

Kultivovanost projevu vyučujících a možnost prezentace vlastních názorů žáků se pozitivně odrážely v jejich aktivitě a zájmu. Všemi hodinami prolínala vstupní i průběžná motivace, učitelky užívaly převážně kladného slovního hodnocení, v závěru hodin nechybělo komplexní shrnutí jednotlivých vyučovacích jednotek.

Průběh a výsledky vzdělávání ve společenskovědních předmětech jsou celkově hodnoceny jako vynikající.

Výtvarná výchova

V učebním plánu školy pro letošní školní rok je výtvarná výchova dotována v šestém ročníku dvěma hodinami týdně, v sedmém, osmém a devátém ročníku jednou hodinou týdně. Žáci letošního devátého ročníku měli v loňském školním roce dvě hodiny týdně a tím je stanovený minimální počet hodin splněn. V rámci zájmových útvarů žáci mohou pracovat v kroužku keramiky.

Výtvarnou výchovu učí v devíti třídách druhého stupně vyučující, která splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. V jedné třídě druhého stupně učí výtvarnou výchovu učitelka kvalifikovaná pro výuku na prvním stupni základní školy. Tento fakt neměl zásadní vliv na odbornost výuky sledovaného předmětu.

Vyučující využívají při plánování výuky tematické plány, sestavené na základě učebních osnov. Jsou v nich zahrnuty všechny stanovené složky, učivo na sebe v jednotlivých ročnících

navazuje. V době inspekce byly učební osnovy plněny, bezprostřední příprava vyučujících na jednotlivé hodiny byla velmi dobrá.

Výuka výtvarné výchovy všech žáků druhého stupně, s výjimkou třídy VII.C, probíhala v odborné učebně, která je pro výuku předmětu velmi dobře vybavená. Materiální podpora sledovaných hodin výtvarné výchovy byla velmi dobrá, vyučující využívala v dostatečné míře vhodných pomůcek (žáci měli k dispozici velké množství pomůcek a výtvarného materiálu). Žáci sedmé třídy měli výtvarnou výchovu ve své třídě, což se nepříznivě projevilo při výběru použitých pomůcek.

Všechny zhlédnuté hodiny si vyučující pečlivě připravili, zvolili cíle přiměřené schopnostem žáků. Žáky motivovali úvodní besedou seznámili je s námětem, cílem, s postupem práce a výtvarnou technikou. Při výběru námětů navázali na předchozí témata.

Průběh hodin a zvolené náměty práce většinu žáků zaujal, pracovali s chutí a soustředěně, prokazovali dobré dovednosti. Pracovali s přírodním materiálem, keramickou hlinou, vytvářeli prostorové útvary. V další hodině řešili plochu, vytvářeli grafický list technikou suché jehly. Atmosféra navštívených hodin byla pracovní, někdy ji narušovali neukáznění jedinci.

Výsledky práce většiny žáků byly zdařilé, v závěru hodin je vyučující společně se žáky zhodnotili. Práce žáků jsou vystavovány v odborné učebně, jsou součástí velmi pěkné výzdoby školního interiéru.

Průběh a výsledky vzdělávání ve výtvarné výchově jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Vedení školy při hodnocení výsledků vzdělávání ustoupilo od používání komerčních testů. Znalosti žáků učitelé ověřují rozбором písemných prací z českého jazyka a matematiky. Zadání těchto prací sestavují vyučující jednotlivých předmětových komisí. Tyto práce vypracovávají žáci na druhém stupni dvakrát ročně, vždy před ukončováním klasifikačního období. Výsledky jsou vyhodnocovány a porovnávány v rámci paralelních tříd v ročníku. S výsledky jsou seznámeni vyučující na jednáních pedagogické rady.

Určitou zpětnou vazbou v oblasti výsledků a vzdělávání je úspěšnost žáků školy v soutěžích a výsledky přijímacích zkoušek na střední školy.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání jsou ve sledovaných předmětech a skupinách předmětů celkově hodnoceny jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

V průběhu inspekce byla provedena tematicky zaměřená inspekce s názvem „Výchova k lidským právům a toleranci“. Její výsledky budou zapracovány do celostátní zprávy, která bude zveřejněna na internetu.

Další aktivity

Pedagogové školy mají zájem, aby se žáci naučili kvalitním způsobem trávit volný čas, a proto jim nabízejí řadu školních i mimoškolních aktivit. Kromě tanečního a pěveckého kroužku, do nichž dochází kolem sedmdesáti žáků školy, mohou žáci v letošním školním roce navštěvovat ještě zájmové útvary: keramiky, anglického jazyka, fotografování, výtvarný, žurnalistický, turistický a sportovní. Zejména kroužky taneční a pěvecký pořádají svá kulturní vystoupení a zúčastňují se akcí pořádaných v obci, např. Akademie jaroměřských škol, Adventu, či Velikonoc v muzeu a dalších příležitostných akcí. Řada žáků aktivně pracuje v Klubu vojenské historie, v Klubu přátel Josefova a v domě dětí Klíč.

Základní školu v letošním školním roce navštěvuje 24 žáků – cizinců, kteří pocházejí z různých zemí světa. Na jejich úspěšné integraci se podílejí jak učitelé, tak i žáci školy.

Učitelé vedou žáky k účasti v soutěžích vědomostního, uměleckého i sportovního zaměření, proto pro ně organizují školní kola řady soutěží.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, č.j. 18 836/2004-21, ze dne 19. 5. 2004, s účinností od 1. 4. 2004
2. Zřizovací listina Základní školy Jaroměř-Josefov, Vodárenská 371, okres Náchod, vydána na základě rozhodnutí zastupitelstva města ze dne 21. 10. 2004, zřizovatel město Jaroměř, okres Náchod se sídlem 551 33 Jaroměř, nám. ČSA 16, s účinností od 3. 11. 2004, podepsané starostou města a opatřené razítkem
3. Vzdělávací program Základní škola, schválený MŠMT ČR dne 30. 4. 1996 pod čj. 16 847/96-2 s platností od 1. 9. 1996, včetně úprav a doplňků, schválených MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 pod čj. 25 018/98-22 s platností od 1. 9. 1998
4. Učební plány Základní školy Jaroměř – Josefov pro školní roky 1999/2000 až 2004/2005
5. Individuální vzdělávací programy integrovaných žáků ve školním roce 2004/2005
6. Třídní výkazy a katalogové listy vedené ve školním roce 2004/2005
7. Třídní knihy prvního stupně vedené ve školních letech 1999/2000 – 2004/2005
8. Třídní knihy druhého stupně vedené ve školních letech 2000/2001 – 2004/2005
9. Záznamy o práci ve volitelném předmětu, v nepovinném předmětu a v zájmovém útvaru, vedené ve školním roce 2004/2005
10. Záznamy z jednání pedagogických rad od školního roku 2003/2004 do doby kontroly
11. Tematické plány učitelů sledovaných předmětů pro školní rok 2004/2005
12. Minimální program prevence sociálně-patologických jevů pro ZŠ Josefov, podepsané preventisty
13. Plán výchovného poradce na školní rok 2004/2005
14. Dotazník pro ředitele před inspekcí, podepsané ředitelem školy a opatřené razítkem
15. Podkladová inspekční dokumentace základní školy, podepsané ředitelem školy a opatřené razítkem
16. Přehled o pedagogických pracovnících školy, podepsané ředitelem školy a opatřené razítkem

17. Rozvrhy hodin všech tříd a pedagogických pracovníků základní školy platné v době konání inspekce
18. Výroční zpráva o činnosti školy 2003-2004, podepsané ředitelem školy a opatřené razítkem
19. Organizační řád Základní školy v Jaroměři-Josefově s účinností od 1. 2. 2004, podepsané ředitelem školy a opatřené razítkem
20. Vnitřní řád školy schválený 6. 9. 2004, podepsané všemi pedagogickými pracovníky
21. Vzorky žákovských sešitů, vedených ve školním roce 2004/2005
22. Vzorky žákovských knížek, vedených ve školním roce 2004/2005
23. Pracovní řád pro zaměstnance Základní školy v Jaroměři-Josefově s účinností od 1. 3. 2003, podepsané ředitelem školy a opatřené razítkem
24. Koncepce rozvoje Základní školy Jaromeř-Josefov pro školní roky 2004-2008
25. Pracovní náplně a činnosti pro učitele a třídní učitele v Základní škole Jaromeř-Josefov, podepsané ředitelem školy a opatřené razítkem
26. Plány činnosti a záznamy z jednání předmětových komisí prvního stupně pro školní rok 2004/2005
27. Plány činnosti a záznamy z jednání předmětových komisí druhého stupně pro předměty český jazyk, matematika - fyzika a chemie, dějepis, zeměpis, výtvarná a hudební výchova, rodinná výchova a občanská výchova pro školní rok 2004/2005
28. Kopie dokladů (některé ověřené) o vzdělání pedagogických pracovníků, kteří učili sledované předměty v době inspekční činnosti
29. Úvazky učitelů sledovaných předmětů ve školním roce 2004/2005
30. Kontrolní diktáty a slohové práce z českého jazyka, napsané ve školním roce 2004/2005 (náhodný výběr prací žáků)
31. Dotazníky pro žáky 9. ročníku (pro tematicky zaměřenou inspekci)
32. Doplněk hospitačního záznamu z deseti hospitací (pro tematicky zaměřenou inspekci)
33. Záznamový list školního inspektora (pro tematicky zaměřenou inspekci)
34. Školní časopis „Pepíkův občasník“ – ukázky některých čísel
35. Kronika školy

ZÁVĚR

I když personální podmínky základní školy vzhledem ke kvalifikaci pedagogů (OPZ pro 1. nebo 2. stupeň) nejsou optimální, umožňují vzdělávání a výchovu žáků na velmi dobré úrovni a podporují realizaci zvoleného vzdělávacího programu. Vedení školy přispívá k této skutečnosti tím, že vytváří svým zaměstnancům dobré pracovní podmínky a odpovědně se zabývá téměř všemi oblastmi řídicí práce. Velice dobrá je spolupráce s metodickými orgány. Organizační zajištění činnosti a provozu školy, vedení zaměstnanců i vnitřní a vnější informační systém školy jsou funkční a jsou většinou podloženy písemnými materiály. Vedení školy umožňuje všem zaměstnancům školy další doplňující vzdělávání, o které projevují zájem převážně mladí pedagogové.

Prostorové podmínky a celkové materiální vybavení školy vzhledem k počtu žáků jsou na velmi dobré úrovni. Vybavení učebními pomůckami je na některé předměty zastaralé, dostačující je vybavení didaktickou technikou, která je ve výuce využívána. Na rozdíl od některých odborných pracoven jsou velice dobře vybaveny počítačové učebny, ale není dostatek vhodných výukových programů. Všichni žáci mají pro výuku vhodné učebnice. Pro další zlepšení práce žáků je dle finančních možností školy průběžně dokupován nový žákovský nábytek a jsou obnovovány a modernizovány učebnice i učební pomůcky.

Kvalitně vedená povinná dokumentace poskytuje dostatek informací o průběhu a výsledcích výchovně-vzdělávacího procesu. Dílčí nedostatky byly zjištěny v nedodržení učebních osnov v předmětu matematika a dějepis. Individuální vzdělávací programy pro integrované žáky jsou zpracovány, oblast výchovného poradenství je zabezpečována.

Plánování výuky a příprava na ni byla ve sledovaných předmětech vesměs kvalitní. Učitelé preferovali klasické vyučovací metody a doplňovali je i metodami založenými na aktivní práci žáků, a to převážně na druhém stupni. Učitelé na prvním stupni zase více dbali na zabezpečení názornosti výuky. Dostatek času věnovali všichni pedagogové procvičování a opakování učiva, opomíjena byla diferenciacce práce žáků. Učitelé v některých hodinách nerozvíjeli v dostatečné míře vzájemnou komunikaci. Žáci převážně projevovali o výuku zájem, čehož vyučující docílili vhodnou průběžnou motivací, přiměřenou relaxací a poskytnutím prostoru pro vyjádření vlastního názoru. Hodnocení žáků bylo objektivní, učitelé věnují značnou pozornost kontrole písemných prací žáků. Atmosféra ve sledovaných hodinách byla pracovní a přátelská. Většina sledovaných hodin byla velmi dobrá, ojediněle byly hodnoceny jako vynikající a několik bylo průměrných.

Ve škole již dlouhodobě přetrvávají problémy s dojížděním žáků, proto i nadále jsou krácené polední přestávky i přestávky mezi hodinami. Tím je narušena psychohygienu výuky a často i výuka samotná.

Většina konstatovaných pozitiv z minulé inspekce v roce 1999 se potvrdila i v tomto školním roce. Navíc je patrné, že vedení školy akceptovalo na uvedená negativa a od minulé inspekce došlo ve škole ke zlepšení materiálně-technických podmínek pro výuku žáků.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrná)	vyhovující	nevhovující
------------	-------------	------------------	------------	-------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

		Razítko
Školní inspektor	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Marie Hypšová	Hypšová, v.r.
Členka týmu	Mgr., Bc. Květoslava Dřevíková	K. Dřevíková, v.r.
Členka týmu	Mgr. Svatava Fejglová	S. Fejglová, v.r.
Člen týmu	Mgr. Pavel Antoš	Antoš, v.r.
Člen týmu	Mgr. Pavel Baštář	Baštář, v.r.
Člen týmu	Mgr. Jiří Jetel	Jiří Jetel, v.r.

V Hradci Králové dne 12. ledna 2005

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 26. 1. 2005

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Petr Vočadlo

Petr Vočadlo, v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. ČŠI Vocelova 1338, 500 02 Hradec Králové. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor školství, mládeže a tělovýchovy, Wonkova 1142, 500 02 Hradec Králové	2005 – 02 - 18	09-1512/04-5213
Zřizovatel: Město Jaroměř, náměstí ČSA 16, 551 33 Jaroměř	2005 – 02 - 18	09-1512/04-5213

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.